

Obsah

1. Význam žárupevných materiálů pro stavbu energetických zařízení	11
2. Vývoj žárupevných ocelí a slitin	14
2.1. Oceli žárupevné a žáruvzdorné	14
2.2. Oceli pro parní kotle	15
2.2.1. Uhlíkové oceli	18
2.2.2. Nízkolegované feritickoperlitické oceli	20
2.2.3. Austenitické oceli	24
2.3. Oceli pro parní turbíny	24
2.4. Oceli pro spalovací turbíny	29
2.5. Další vývoj žárupevných materiálů	33
3. Vlastnosti žárupevných materiálů a jejich zkoušení	35
3.1. Pružnost	35
3.2. Plastická deformace	39
3.3. Pevnost	43
3.4. Tečení kovů za vyšších teplot	45
3.5. Pevnost při tečení	50
3.6. Zkoušky tečení a pevnosti při tečení	52
3.6.1. Provádění zkoušek tečení	54
Krátkodobá zkouška tečení.	54
Dlouhodobé zkoušky	55
3.6.2. Metody extrapolace	56
3.7. Relaxace napětí	59
3.7.1. Vztah mezi tečením a relaxací	61
3.7.2. Zkoušení relaxace	61
Zkoušení na stroji	61
Bloková zkouška	62
Zkouška ohybem	63
3.7.3. Vliv některých činitelů na relaxaci	65
3.7.4. Odolnost proti relaxaci u různých žárupevných materiálů	68
3.8. Plastické vlastnosti a stabilita struktury	68
3.9. Únava materiálu	74
3.9.1. Zkoušky únavy	76
3.10. Vnitřní tlumení materiálů	79
3.10.1. Magnetomechanická složka tlumení	81
3.10.2. Plastická složka tlumení	82
3.11. Odolnost proti tepelnému rázu	84
3.12. Odolnost proti pracovnímu prostředí	90
3.12.1. Odolnost proti oxydaci	90

3.12.2. Odolnost v jiných prostředích než na vzduchu	93
Vodní pára	93
Spaliny	94
3.12.3. Zkoušení žáruvzdornosti	96
3.13. Svařitelnost	97
3.13.1. Struktura svarového spoje	97
4. Požadavky na některé strojní součásti	100
4.1. Trubky přehříváků parních kotlů	101
4.1.1. Doporučené materiály	102
4.1.2. Provozní nároky	103
4.1.3. Technologie zpracování přehřívákových trubek	106
4.2. Potrubí	108
4.2.1. Volba materiálu	110
4.2.2. Technologie výroby	112
4.3. Rotory parních a plynových turbín	114
4.3.1. Vlastnosti materiálu na rotory	119
4.3.2. Modelové zkoušky rotorů	123
4.3.3. Způsoby výroby rotorů	124
4.4. Lopatky parních a plynových turbín	128
4.4.1. Rozváděcí lopatky	128
4.4.2. Oběžné lopatky	129
Statické a cyklické napětí	131
4.4.3. Materiály používané pro lopatky parních a plynových turbín	136
Možnosti použití litých lopatek	136
4.5. Svorníky a šrouby	138
4.6. Odlitky ze žárupevných ocelí a slitin	142
5. Přehled ocelí a žárupevných slitin používaných u nás i v zahraničí 150	
5.1. Metalografie žárupevných ocelí a slitin	151
5.1.1. Uhlíkové a nízkolegované feritickoperlitické oceli	151
5.1.2. 12 % chromové žárupevné oceli	155
5.1.3. Austenitické oceli	161
5.1.4. Niklové a kobaltové slitiny	165
5.2. Přehled chemického složení a vlastností žárupevných ocelí a slitin používaných u nás i v zahraničí	170
6. Úspornost při používání žárupevných materiálů	172
6.1. Konstrukce	173
6.2. Technologie	174
6.3. Využití odpadu	175
7. Tabulky složení a vlastností ocelí	177
7.1. ČSSR	177
7.1.1. Uhlíkové oceli	177
7.1.2. Feritickoperlitické oceli	182
7.1.3. 12% chromové oceli	202
7.1.4. Austenitické oceli	211
7.1.5. Niklové slitiny	224
7.2. SSSR	232
7.3. Velká Británie	242
7.4. USA	247
7.5. NSR a Rakousko	253
8. Literatura	263
Rejstřík	269